

СОЦІАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Забара.А.М., ст. викладач кафедри економіки

Важливим фактором, що визначає здатність країни досягти соціально-економічного добробуту на основі сталого розвитку, є формування біоекономіки, заснованої на знаннях і технологічних змінах. Інструментарієм її формування є організаційно-економічний механізм, який можна визначити як сукупність основних форм, методів, важелів управління процесом формування біоекономіки за допомогою використання економічних законів, спрямованих на розв'язання протиріч існуючої економічної та природної систем, підвищення якості життя, узгодження інтересів нинішнього і майбутнього поколінь.

Завданням організаційно-економічного механізму розвитку біоекономіки є реалізація сталого економічного зростання на основі використання науково-технологічного, природного, економічного і соціального потенціалів, концентрації інтелектуальних ресурсів на ключових напрямках розвитку біоекономіки.

Узагальнюючи основні функції організаційно-економічного механізму розвитку біоекономіки, можна зазначити, що він повинен забезпечити ефективну взаємодію всіх елементів економічної системи у всіх сферах суспільного відтворення, а також всіх компонентів кожного з цих елементів. В зв'язку з цим, запропонована модель організаційно-економічного механізму розвитку біоекономіки включає такі складові як економічний, організаційний, інституційний і соціальний механізми.

Економічний механізм є основною частиною організаційно-економічного механізму розвитку біоекономіки і включає в себе економічні методи, способи, форми та інструменти впливу на економічні відносини і процеси. Основними складовими економічного механізму розвитку біоекономіки є ціноутворення, оподаткування, державне підприємництво в сфері біоекономіки, інвестування проектів створення підприємств біоекономіки, створення оптимальних умов господарювання всіх структурних складових біоекономіки.

Наступним важливим елементом організаційно-економічного механізму розвитку біоекономіки є організаційний механізм. Він є системою взаємозв'язку і взаємодії форм і методів господарювання, за допомогою яких здійснюється успішне формування біоекономіки.

Формування організаційно-економічного механізму передбачає створення законодавчого та суспільно нормованого інституційного середовища, інститутів, закріплених певними нормами регуляторно-управлінського призначення. До інституційного механізму слід віднести такі інструменти, як нормативно-правове забезпечення діяльності підприємств біоекономіки, законодавство з охорони навколишнього середовища. Інститути зазначеного

механізму формують певний господарський порядок в суспільстві, який вимагає структуризації соціально-економічних відносин та їх інституціоналізації, формування інституційного середовища взаємозв'язків між основними агентами економіки, регуляторної політики щодо ринку.

Соціальний механізм розвитку біоекономіки включає сукупність методів і прийомів, за допомогою яких формується позитивна установка на процес розвитку біоекономіки, попит на біотехнологічну продукцію, підвищується якість життя і добробут населення.

Базовим принципом розробки організаційно-економічного механізму формування біоекономіки в Україні є результат компромісного вирішення суперечливих інтересів основних суб'єктів економіки: держава, бізнес і суспільство. Саме тому виникає необхідність в цей механізм для розробки стратегії коригування ціннісних принципів і ресурсних складових включити такий інструмент, як соціальне партнерство. Введення цього інструменту дозволяє зробити організаційно-економічний механізм розвитку біоекономіки в Україні більш адаптивним до мінливих умов економічного, природного та інформаційного середовища.

Важливою складовою соціального механізму є соціальна відповідальність біоекономіки, під якою слід розуміти таку філософію її розвитку, яка заснована на принципах стійкості і усвідомленні наслідків її діяльності, а також на необхідності впливати на формування соціальних норм, заснованих на соціо-еколого-економічному світогляді. Соціальний маркетинг біотехнологічної продукції як планування і здійснення всебічної діяльності, пов'язаної з просуванням ідеї споживання цієї продукції є необхідною складовою для здійснення оптимального впливу на подальший розвиток біоекономіки. Формування каналів поширення інформації про біотехнологічну продукцію передбачає різні способи інформування бізнесу та суспільства про переваги даної продукції і біоекономіки в цілому. До таких каналів можна віднести соціальну рекламу, спеціальні загальноосвітні курси, лекції в навчальних закладах та ін.

Таким чином, представлена модель організаційно-економічного механізму орієнтована на посилення ролі стратегічного підходу до розвитку біоекономіки в Україні і базується на ринковому, а також на державному нормативно-правовому регулюванні з використанням ефективних форм і методів організації діяльності підприємств біоекономіки з урахуванням соціальних наслідків.